

Motion till riksdagen 2018/19:2423

av Peter Helander (C)

Älvdalskan som eget språk

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att älvdalskan bör erkännas som minoritets- eller landsdelsspråk i Sverige enligt Europarådets fördrag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Wen ir ittað-jär för iet krytyr? Ittað-jär ir ien rakke. An-dar rattjin ir it stur, an itjä. Kanstji eð ir ien wep? An swsker rumpun, dar nogär kumb.

Representanter för Ulum Dalska och Älvdalens kommun har under en längre tid framfört att älvdalskan bör erkännas som minoritets- eller landsdelsspråk i Sverige, och det har motionerats i detta ärende i riksdagen tidigare utan att det har vunnit något stöd hos regeringen eller riksdagen. Älvdalskan är nära besläktad med närliggande ovansiljanmål som Orsamål och Våmhusmål, som tillsammans förgrenade sig från fornnordiska på 1300-talet. Älvdalskan utmärker sig genom en rad arkaismer och novationer. Bland annat har älvdalskan bevarat ett äldre kasussystem, fornnordiskans stavelsekvantitetssystem med korta, långa och överlånga stavelser. Den har också bevarat ljud som [w] och [ð] och har även som ensam nordisk varietet bevarat fornnordiskans nasala vokaler.

Älvdalska ska betraktas som ett eget språk, vilket har konstaterats av en rad experter på området. Det finns likheter mellan situationen för älvdalskan och andra små och utrotningshotade språk i världen.

Att garantera en grupp sina språkliga rättigheter är en grundläggande mänsklig rättighet som finns förankrad i FN:s konvention om mänskliga rättigheter. I dag har barn med älvdalska som modersmål ingen rätt till skolundervisning vare sig på eller i älvdalska. Dessutom är barnens rätt att utveckla och tillägna sig det egna modersmålet förankrad i den svenska språklagen, som tillkom 2009. Älvdalskan, som enbart talas i Sverige, anses vara en del av det svenska kulturarvet.

Många, både i och utanför Älvdalen, anser att denna språkliga varietet bör bevaras till kommande generationer.

Jag anser att regeringen bör utreda möjligheterna att erkänna älvdalskan som minoritets- eller landsdelsspråk i Sverige enligt Europarådets fördrag. Det bör ges regeringen till känna.

Peter Helander (C)